

BÀI 4: QUAN ĐIỂM VỀ BỒ TÁT THEO ĐẠI CHÚNG BỘ VÀ 3 BỘ PHÁI CHI NHÁNH (16 – 20)

16. 一切菩薩入母胎中。皆不執受羯刺藍頰部曇閉尸鍵南為自體。

Tất cả các vị Bồ-tát khi nhập thai đều không chấp thọ các trạng thái: Yết lạt lam, Ất bộ đàm, Bế thi và Kiện nam của thai nhi làm tự thể.

Yết /Kiết-lạt-lam: 羯刺藍 (*kalala*): như chút váng sữa trong tuần thứ nhất.

Ấn/ Ất-bộ-đàm: 頰部曇 (*Arbuda*): như cục máu trong tuần thứ hai.

Bế-thi: 閉尸 (*pesi*): thịt mềm trong tuần thứ 3.

Kiện-nam: 鍵南 (*Ghana*): thịt cứng trong tuần thứ 4.

Đây là 4 trong 5 năm giai đoạn (Thai nội ngũ vị, còn gọi là Kiết thai ngũ vị) của một thai nhi. Phật giáo chia thời gian 266 ngày (38 tuần) của một thai nhi từ khi thụ thai cho đến lúc sinh ra làm 5 giai đoạn: 1) Yết-lạt-lam (*S: Kalala*), còn gọi là Ca-la-la, Yết-la-lam; Hán dịch: ngưng hoạt, tạp uế, là thời gian tuần đầu tiên sau khi thụ thai. 2) Ất-bộ-đàm (*S: Arbuda*), còn gọi là A-bộ-đàm; Hán dịch: Pháp, là thời gian tuần thứ hai. 3) Bế-thi (*S: Pesi*), còn gọi là Tế-thi, Tì-thi; Hán dịch: ngưng kết, nhục đoạn, là thời gian tuần thứ ba. 4) Kiện-nam (*S: Ghana*), còn gọi là Kiện-nam, Yết-nam; Hán dịch: ngưng hậu, ngành nhục, là thời gian tuần thứ tư. 5) Bát-la-xa-khư (*S: Prasakha*), Hán dịch: chi tiết, chi chi, là giai đoạn từ tuần thứ 5 cho đến tuần thứ 38, tức đến ngày sinh (trong giai đoạn này tay chân bắt đầu hình thành và hài nhi có đầy đủ hình hài của một con người).

BCDL: 一切菩薩入胎中。無有柯羅邏。頰浮陀。卑尸。伽訶那捨佉。波羅捨伽。雞捨盧摩那佉等。

17. 一切菩薩入母胎時。作白象形。

Tất cả Bồ-tát [kiếp chót] khi vào thai mẹ đều hiện hình voi trắng.

BCDL: 菩薩欲入胎時。皆作白象相貌。

18. 一切菩薩出母胎時。皆從右脅。

Tất cả Bồ-tát xuất thai đều bằng hông bên phải.

BCDL: 菩薩出胎。皆從母右脅而生。

19. 一切菩薩不起欲想恚想害想。

Tất cả Bồ-tát đều không khởi tư tưởng tham dục, tư tưởng sân hận, tư tưởng ác hại.

BCDL: 一切菩薩無貪欲想。無瞋恚想。無逼惱他想。

20. 菩薩為欲饒益有情。願生惡趣隨意能往。

Bồ-tát vì muốn lợi ích hữu tình, nguyện sanh vào ác thú, liền như ý thọ sanh.

BCDL: 若菩薩有願欲生惡道。以願力故即得往生。菩薩為教化成就眾生故入惡道。不為煩惱業繫縛故受此生。

Những điểm lưu ý:

- So sánh khái niệm “Bồ-tát” của Phật giáo Nguyên Thủy và Bồ-tát trong giai đoạn này.
- Năm quan điểm trên là quan điểm căn bản đối với một vị Bồ-tát tối hậu thân.
- Kinh Hy Hữu Vị Tăng Hữu Pháp (123) trong Trung Bộ Kinh có đề cập đến các điều hy hữu nhập thai đức Bồ-tát Hộ Minh.
- Kinh Đại Bản số 1 thuộc Trường A Hàm và Kinh Đại Bản (*Mahāpadāna sutta*, 14) thuộc Trường Bộ Kinh, trình bày về gia thế, ... của 7 đức Phật quá khứ, nhưng không đề cập đến các vấn đề nhập thai bằng hình tướng voi trắng sáu ngà, v.v...
- Theo quan điểm của Phật giáo Đại thừa, Bồ tát có 3 giai đoạn: giai đoạn *bất định* là A-tăng-kỳ kiếp 1, giai đoạn *cố định* là A-tăng-kỳ kiếp 2, giai đoạn *thọ ký* là A-tăng-kỳ kiếp 3. Hai giai đoạn sau mới tự tại sinh tử trong các ác đạo. Truyền thống Phật giáo Nam truyền cho rằng Bồ-tát trải qua 4 A-tăng-kỳ kiếp và 100.000 kiếp trái đất.

Câu hỏi ôn tập:

1. So sánh quan điểm Bồ-tát nhập thai của Đại Chúng Bộ (Mahasanghika) và của Thượng Tọa Bộ (Theravada).